

Verslag Waterbeschikbaarheid – Zeeuws-Vlaanderen - Bijeenkomst 1

Woensdagavond 18 januari 2017, De Baeckermat Westdorpe

Op 18 januari 2017 vond een bijeenkomst “Waterbeschikbaarheid” plaats te Westdorpe. Het was de eerste van een reeks bijeenkomsten rond het thema zoet water in de regio Zeeuws-Vlaanderen. Voorlopig wordt uitgegaan van drie bijeenkomsten, maar dat aantal is niet hard.

In Westdorpe waren circa 65 personen aanwezig, waarvan zeker 50 zelf zoetwatergebruiker zijn. Onderstaand vindt u het programma en per tafel de korte verslagen van de gespreksleiders.

Programma:

19u00 - 19u30	Inloop met koffie
19u30 - 19u45	Opening en inleiding door Vincent Klap (provincie)
19u45 - 19u55	Toelichting op de oppervlaktewatersituatie door Chantal Raes (waterschap)
19u55 - 20u05	Toelichting op de grondwatersituatie door Angelo de Bruijn (waterschap)
20u05 - 21u20	Tafelgesprekken over vier deelgebieden
21u20 - 21u45	Plenaire terugmelding door de tafelmoderatoren met beperkte gelegenheid tot reactie
21u45	Afsluiting door Walter Oomen (waterschap)

Tafel 1

Gespreksleider: Vincent Klap

Regio: Midden Zeeuws-Vlaanderen

- Grote betrokkenheid van deelnemers, maar “zware” bespreekomstandigheden (lawaai) waardoor de bespreking allengs in kleiner comité plaatsvond.
- Een enkele opmerking over wateroverlastgevoeligheid (Moerspuijs Watergang) en aanpassing drainage om wateroverlast te beperken, verder alleen gesproken over waterbeschikbaarheid.
- Droogte lijkt toe te nemen. Daarnaast verschaalt het bouwplan de laatste jaren vanwege te lage rendementen op de kleinere teelten (bonen e.d.).
- In de praktijk nog weinig aandacht van boeren voor innovatieve zoetwatermaatregelen. Aandacht vooral gericht op het slaan van putten. Opmerking daarbij is dat er wel interesse bestaat in innovatieve methoden, maar dat die al wel beproefd moeten zijn.
- Dat laatste valt weer te verklaren door de krappe marges in de bedrijfsvoering. De financiële ruimte ontbreekt om eens lekker te gaan experimenteren.
- Concurrentie om bronwater komt weinig voor en is erg bronafhankelijk (waarvan de oorzaken onbekend zijn), maar iedereen onderkent dat dit een probleem kan gaan worden.
- Men is zeer geïnteresseerd in de resultaten van het zouttolerantie-onderzoek van Meijer.
- Aanwezigen vinden zoet water belangrijk thema en zijn bereid er vaker over te komen spreken.

Tafel 2

Gespreksleider: Walter Oomen

Regio: West Zeeuws-Vlaanderen

huidige bedrijfsvoering knelpunten:

ja, als voorbeeld: door agrariërs zijn er boringen verricht rondom IJzendijke, Pyramide, Braakman. Dit voor beoogde nieuwe onttrekkingen, vergunningen moeten nog worden aangevraagd. Er is dus behoefte naar zoetwater. In aug/sept is het bv. belangrijk om zoetwater te hebben voor rooien uien/aardappelen (eerst beregenen, dan oogsten). Bij Zeeuws landschap: er zijn hydrologisch gesloten natuurgebieden, peil ok. Ook zijn er natuurgebieden als onderdeel van het primaire stelsel, daar liggen knelpunten voor natuur, aangezien landbouwkundig in omgeving andere eisen worden gesteld. Havenpolder gaat naar gesloten systeem, is goed voor natuur. Er is sprake van belangenafweging natuur-landbouw, niet altijd op te lossen (discussie kwam aardig los!). In verleden is Sofiapolder zomerpeil verhoogd (was nog vorige peilbesluit uit 1998).

Ook naar voren kwamen de hoge grondprijzen, hebben effect op bedrijfsvoering (en ook mogelijkheden investeringen te doen voor zoetwater).

toekomstige knelpunten:

Ja, agrariërs. Als gevolg van seizoenveranderingen. In maart/april meer droogte, in juli natter. Extremere droogte/natte perioden afgewisseld. De risico's worden groter. Vooral in westen sprake van verzilting (nabij Cadzand). Ontwikkelingen Waterdunen, Zwin niet positief voor zoetwatersituatie. Er wordt bv. zouter water geloosd in het kanaal bij Retranchement, wordt slechter van kwaliteit. Lokaal wordt leidingwater op kleinere schaal gebruikt. Er is behoefte aan meer kennis over lokale omstandigheden (metingen). Freshem kan hierbij helpen, is een goede zaak. Ook kennis delen belangrijk, deze bijeenkomst bv.

Watersysteem is vooral op de waterafvoer ingericht. Lastige afweging te droog/te nat (risico's): bv. in voorjaar moeten de uien/bieten de grond in, tractoren het land op vergt drooglegging. Vanuit perspectief zoetwater zou grondwataanvulling gewenst zijn. Kan tegenstrijdig zijn.

kennis ontbreekt nog.

grootste hobbel: wellicht knelpunten in hoofdsysteem, de gebiedsprocessen (PWO's) zijn in Zeeuws-Vlaanderen nog niet doorlopen.

> waar begin je: hoofdsysteem of lokaal? of tegelijkertijd? Schaalniveau belangrijk. bereidheid om tijd te besteden, onderwerp leeft.

Tafel 3

Gespreksleider: Leo van den Brand

Regio: Oost Zeeuws-Vlaanderen

Knelpunten:

De knelpunten in zowel droogte als verzilting worden breed ervaren. Ca. 5 mensen kunnen beregenen, waarvan één uit het oppervlaktewater. Twee beregeners hebben voldoende (grond)water, de rest ervaart beperkingen door dalende capaciteit van de putten, tekorten of geen toegang tot zoet grondwater. Verzilting wordt toegeschreven aan kwel door het hogere peil in het kanaal Gent-Terneuzen (regio Westdorpe) en aan de grens met de Westerschelde. Er is zorg over toename van zoute kwel vanuit de Hedwig polder, verwoord door een fruitteler grenzend aan deze polder.

Algemeen wordt gezegd dat de problemen met droogte zijn toegenomen in vergelijking met vroeger. Wel ontstaat er een discussie over de ernst van droogteschade versus schade door wateroverlast. De laatste wordt door een aantal als ernstiger ervaren.

Oplossingen:

Voor oplossingen wordt (ook) gekeken naar de overheid, met name voor het toelaten van beregening vanuit het grondwater. Naast beregening heeft een enkeling positieve ervaringen met de kleine stuwten die zij zelf kunnen bedienen, alleen is er kritiek op de voorwaarden die het waterschap hierbij stelt ten aanzien van eventuele gevolgschade. Verder wordt de bestaande waterleiding in de gasdam benoemd als een mogelijk aanvoerleiding van zoet water.

Voor oplossingen met beregening zijn er veel kennisvragen. Het wordt erg gewaardeerd dat de freshem metingen beschikbaar komen en dat er daardoor een beter inzicht komt in zoetwaterbeschikbaarheid. Verzoek is om ook andere gegevens (peilen, onderzoeken uit het verleden) beschikbaar te maken zodat eenieder daar kennis van kan nemen.

Duidelijke vraag is naar de maximale capaciteit voor het beregenen uit het grondwater. Wat is de achtergrond van de voorwaarden/afwegingskaders die daarvoor gelden, zoals bijvoorbeeld de minimale afstand tussen pompputten. Wat is het lokale effect van beregeningsputten en hoe snel herstelt het grondwater zich na beëindiging van de beregening? De 300 m buffer rond natuurgebieden wordt als lastig gezien, met name vanwege de kosten van het extra onderzoek wat dan noodzakelijk is.

Ook wordt de mogelijkheid van lokale berging genoemd, bijvoorbeeld berging in basins op het terrein, in de watergangen of, zoals bij freshmaker, in de bodem.

Proces:

Men blijft graag betrokken, en hoopt op kansen voor meer zoet (grond)water en beregening.

Suggestie is om voor een volgende bijeenkomst mensen in te delen naar afvoergebied, mogelijk zelfs al door dit tevoren te vragen.

Tafel 4

Gespreksleider: André van de Straat

Regio: Midden-West (IJzendijke – Kanaal GT)

Huidige knelpunten:

Droogte/watertekort wordt overal als probleem ervaren. Er komt vanuit Vlaanderen veel zoet water binnen dat ongebruikt op de Westerschelde geloosd wordt. Kijken naar mogelijkheden om meer water vast te houden: regelbare drainage, stuwbeheer, etc. Vergroten zoetwatervoorraad in de bodem door verhoging waterpeilen wordt niet zonder meer als oplossing gezien: angst voor natschade. Nagaan mogelijkheden gebruik effluent RWZI. Efficiënter beregenen door ondergrondse aanvoer ipv haspels. Aanpak wordt gezien als gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Verziltting is een probleem in een strook langs het KGT. Zout water zou uit KGT geweerd moeten worden: aanvoer zoet water (via bodem omdat zout water zich daar verzamelt).

Extra eisen aan onttrekkingen (duur onderzoek) in bufferzones rond natuurgebieden worden niet begrepen. Liever drain aan laten leggen (kost evenveel als onderzoek) en saneren als invloed te groot blijkt.

Opmerkingen:

Veel zoet water verdwenen door onttrekking bij renovatie spaarbekkens Evides.

Zout water in Braakman zou te wijten zijn aan inlaat zout water na abusievelijke lozing jaren terug.

Twijfels bij bruikbaarheid aanvoerwater uit België in zomerperiode (te zout).

Wens om aanvoerwater via overeenkomst Vlaanderen-Evides ook voor landbouw in te zetten

Toekomstige knelpunten:

Voor goed bedrijfsresultaat is verschuiving naar hoger renderende teelten noodzakelijk. Daarvoor is ook meer zekerheid over waterbeschikbaarheid nodig.

Angst voor toenemende verzilting langs KGT door verbreding/verdieping

